

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук, професора
Брателя Сергія Григоровича на дисертацію
Даниленка Ігоря Володимировича «Адміністративна відповідальність за
порушення правил паркування транспортних засобів»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань
08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальні проблемні питання функціонування інституту адміністративної відповідальності, зокрема і за порушення правил паркування транспортних засобів, неодноразово поставали у дослідженнях багатьох учених, проте, з урахуванням стрімких євроінтеграційних процесів і динамічності суспільства, це питання потребує системного та впорядкованого оновлення. Автор слушно зауважує, що на сучасному етапі розвитку української державності одними з пріоритетних є завдання щодо покращення сфери благоустрою населених пунктів, що насамперед стосується оптимізації наявної та перспективної транспортної інфраструктури міст, створення організаційних та економічних умов для розвитку паркувального простору, підвищення рівня якості надання послуг з паркування. Одні з першочергових ролей у реалізації цих завдань відіграють заходи, спрямовані на стимулювання громадян дотримуватись правил паркування транспортних засобів, серед яких ключове місце належить адміністративній відповідальності.

Але попри появу нормативно-правових актів, якими закріплюються окремі напрями вдосконалення інституту адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів, питання їх ефективної практичної реалізації, вироблення чітких алгоритмів роботи уповноважених осіб у цій сфері наразі залишаються актуальними. Проте, слід зазначити, що вказана проблематика не є новою для вітчизняної юриспруденції та досліджувалась багатьма авторитетними вченими та дослідниками, які неодноразово звертали увагу на провідній ролі адміністративної відповідальності у забезпеченні дотримання правил паркування транспортних засобів.

Тому тема дисертації, обрана Ігорем Володимировичем Даниленко є актуальною, зазначене дослідження своєчасне і корисне як для науки, так і для практики.

Враховуючи викладене та необхідність перегляду адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів належить визнати доцільність даного ґрунтовного дослідження з метою опрацювання па підставі аналізу законодавства України та міжнародного нормативно-правового підґрунтя, а також статистичних даних і результатів соціологічних досліджень, у тому числі позицій вітчизняних дослідників-правознавців, основних проблемних питань функціонування інституту адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів та сформулювати можливі шляхи їх вирішення.

Актуальність досліджуваної теми також підтверджується статистичними даними, які підтверджують тенденцію до збільшення кількості виявлених адміністративних порушень правил паркування транспортних засобів, зокрема за даними Департаменту транспортної інфраструктури Київської міської державної адміністрації за 2017-2022 роки інспекторами з паркування винесено 32 571 постанову про накладення адміністративних стягнень за порушення правил паркування транспортних засобів, передбачені ст. 152¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Глибина та достовірність результатів дисертаційного дослідження базуються на досконалому володінні автором методами наукового пошуку. Основою методології дисертації є загальні та спеціальні методи, прийоми наукового пізнання, використання яких обумовлено метою, об'єктом і предметом дослідження. Зокрема, діалектичний метод застосовувався під час дослідження сутності поняття й особливостей адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів (розділи 1–3); синтезу та аналізу – для з'ясування поняття та особливостей адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів (підрозділ 1.2); аксіологічний – для обґрунтування важливості нормативно-правових актів у діяльності із реалізації адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів (підрозділи 1.3, 3.1, 3.2); герменевтичний – при дослідженні нормативно-правових актів та інших джерел з їх подальшою інтерпретацією (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2); системно-структурний метод – для розкриття змісту елементів складу адміністративних порушень правил паркування транспортних засобів (розділ 2); формально-логічний – при конкретизації напрямів удосконалення адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів (підрозділи 3.1, 3.2); статистичний – для узагальнення результатів, одержаних у процесі вивчення статистичної інформації та опрацювання емпіричного матеріалу щодо сфери паркування транспортних засобів (розділи 1–3); юридичної компаративістики – у процесі порівняння адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів в Україні та інших країнах (підрозділ 3.3).

Ознайомлення із дисертаційним дослідженням дає підстави для висновку, що основні положення і висновки, які виносяться автором на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Їх підґрунтям є цілком достатні методологічна, теоретична, інформаційна та джерельна бази.

І.В. Даниленко у своїй роботі розв'язує низку нових проблем стосовно адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів. Запропоновані автором наукові положення і висновки дійсно у сукупності становлять нову концепцію реалізації адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів, а також містять слушні пропозиції та рекомендації щодо її розвитку та удосконалення.

Слід відзначити, що автор, висвітлюючи основні результати дослідження, уникає загальновідомих понять, бездоказових тверджень та максимально відображає специфічні особливості, що саме й складають його предмет. Складний за своєю специфікою матеріал подається у стислій, доступній формі. Разом з тим, розкривається ціла низка суміжних науково-теоретичних проблем, які загалом можуть складати методологічне підґрунтя для подальшої наукової розробки окремих питань правоохоронної діяльності.

Для досягнення визначеної мети автор поставив перед собою цілу низку теоретичних та практичних завдань: схарактеризувати правила паркування транспортних засобів як об'єкт адміністративно-правового регулювання; дослідити поняття та особливості адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів; визначити місце Національної поліції у системі суб'єктів попередження порушень правил паркування транспортних засобів; окреслити об'єкт і об'єктивну сторону адміністративних порушень правил паркування транспортних засобів; з'ясувати суб'єкт і суб'єктивну сторону адміністративних порушень правил паркування транспортних засобів; виокремити перспективи вдосконалення заходів забезпечення провадження у справах адміністративні порушення правил паркування транспортних засобів; розробити науково-практичні рекомендації з удосконалення процедури оформлення матеріалів у справах про адміністративні порушення правил паркування транспортних засобів; визначити особливості правового та організаційного забезпечення застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів в інших країнах, а також оцінити доцільність імплементації закордонного досвіду в Україні.

Структура роботи обумовлена метою, об'єктом та предметом дослідження. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків, що в сукупності присвячені питанням дослідження адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів. Такий підхід до визначення структури і змісту дослідження є логічним, дозволяє всебічно висвітлити значне коло актуальних проблем, що виникають під час правового регулювання відносин щодо адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів.

З урахуванням сучасних підходів, наявних у юридичній науці, І.В. Даниленко формулює основні параметри проблеми, яка вирішується у дисертаційній праці, та концептуальні засади її розв'язання, а також спрямовує одержані результати на удосконалення адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів.

Цілком слушно автором було запропоновано власну дефініцію «адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів», під якою пропонується розуміти таку, що виражається у застосуванні спеціально уповноваженими суб'єктами

адміністративної юрисдикції заходів адміністративного впливу (примусу) до особи, яка вчинила адміністративне порушення правил паркування транспортних засобів з метою захисту суспільних відносин у сфері благоустрою населених пунктів, на основі і в порядку встановленому чинним законодавством (стор. 51).

Конструктивним в роботі є авторське зауваження, що окремої уваги заслуговують повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення. Зокрема, акцентовано на тому, що поліція формує та користується базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади і виокремлено три бази даних, які найчастіше поліція використовує при забезпеченні контролю за дотриманням правил паркування транспортних засобів: Єдиний державний реєстр транспортних засобів, Реєстр адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху, Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (стор. 58-61).

Заслуговує на увагу точка зору здобувача стосовно того, що такий захід забезпечення провадження як тимчасове затримання транспортного засобу саме за порушення правил паркування транспортних засобів може застосовуватись лише інспекторами з паркування. На жаль поза увагою законодавця в цьому питанні залишились працівники уповноважених підрозділів Національної поліції. Наділяючи поліцейських адміністративно-юрисдикційними повноваженнями законодавець водночас позбавляє їх можливості застосовувати захід забезпечення провадження для реалізації цих повноважень повною мірою. Хоча законодавство надає працівникам уповноважених підрозділів Національної поліції повноваження здійснювати тимчасове затримання транспортного засобу за аналогічні порушення, але правил зупинки чи стоянки, а не паркування. У зв'язку з чим цілком слушно запропоновано відповідні зміни до законодавства (стор. 125-128).

Заслуговує позитивної оцінки виокремлення автором наступних моментів набрання законної сили постановою по справі про порушення паркування транспортних засобів, зафіксоване в режимі фотозйомки (відеозапису): вручення її особі; отримання поштового повідомлення про вручення; відмова в її отриманні; повернення поштового відправлення з позначкою про невручення; у разі сплати відповідальною особою, або громадянином (резидентом) України, який ввіз на територію України транспортний засіб, зареєстрований за межами України, 50 відсотків розміру штрафу; у разі сплати штрафу за повідомленням про притягнення до адміністративної відповідальності, залишеним уповноваженою посадовою особою на місці вчинення правопорушення на лобовому склі транспортного засобу (стор. 154-155).

Не можна не погодитися з пропозиціями автора щодо врахування у вітчизняному законотворенні та правозастосовній практиці досвіду окремих європейських країн, США, Канади, Китаю Японії, Пакистану, Грузії щодо:

диференціації розміру штрафу за порушення правил паркування транспортних засобів в залежності від адміністративно-територіальної одиниці, де вчинено правопорушення; «економного паркування», відповідно до якого водій зобов'язаний припаркувати транспортний засіб так, щоб максимально надати можливість для паркування іншого транспортного засобу, з нанесенням відповідної дорожньої розмітки; створення реєстру паркування, бази даних, до якої заносяться всі поточні права паркування під час реєстрації автомобіля; сприяння мобільному паркуванню через усіх постачальників паркування, реєстрація дозволів та прав на паркування через лічильник паркування, реєстрація інформації про місця для паркування та тарифи, реєстрація інвалідних карт паркування, обслуговування цифрового паркування тощо; організації функціонування безплатних «перехоплюючих» паркувальних майданчиків, на яких люди, які приїжджають на роботу з передмість, можуть залишити свій автомобіль і на громадському транспорті добратися до центру міста на роботу; створення професійної асоціації, яка займається питаннями управління у сфері паркування, сприяння впровадженню інновацій у сфері паркування, підвищення професійного рівня інспекторів з паркування, дослідження роботи паркувальних майданчиків, обговорення проблем і перспектив розвитку сфери паркування, сприяння забезпеченню безпеки у сфері паркування тощо; необхідності придбання або оренди місця для паркування перед придбанням автомобіля з поданням схеми паркувального місця до органів поліції; тенденцій щодо застосування smart-технологій: мобільні додатки, що спрямовують автомобілі до вільних паркувальних місць; датчики паркування в режимі реального часу, які можуть показувати водіям, де знаходиться найближчий паркувальний майданчик; онлайн-бронювання паркомісць; цифрового обліку автомобілів на громадських паркувальних майданчиках тощо (стор. 183).

Позитивна оцінка окремих аспектів рецензованої роботи та проведеного дослідження водночас не виключає можливості висунути низку зауважень критичного та дискусійного характеру.

1. Досліджуючи питання уповноважених суб'єктів, які здійснюють адміністративно-юрисдикційну діяльність у сфері порушень правил паркування транспортних засобів, автор цілком слушно розглядає місце Національної поліції у системі суб'єктів попередження порушень правил паркування транспортних засобів (підрозділ 1.3 дисертації). Однак, видається, що поза достатньою увагою залишилися питання адміністративно-правового статусу інспекторів з паркування, як суб'єктів, уповноважених оформлювати матеріали у справах про адміністративні порушення правил паркування транспортних засобів.

2. У дисертації автор досить ґрунтовно досліджує поняття та особливості адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів (підрозділ 1.2), перспективи вдосконалення заходів забезпечення провадження у справах адміністративні порушення правил паркування транспортних засобів (підрозділ 3.1). Проте, враховуючи реалії сьогодення, доцільно було б виокремити особливості притягнення до

адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів в умовах правового режиму воєнного стану.

3. В науковій новизні (стор. 18) автор пропонує деталізувати повноваження Національної поліції у сфері попередження порушень правил паркування транспортних засобів, зокрема, в процесі реалізації наданого Законом України «Про Національну поліцію» повноваження у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення щодо формування та користування базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади. Враховуючи наявність інших суб'єктів адміністративної юрисдикції у даній сфері, з тексту дисертації не зовсім зрозуміло чи досліджував автор діяльність інспекторів з паркування щодо використання інформаційних ресурсів для встановлення повторності вчиненого правопорушення, а також інформування порушника про притягнення його до відповідальності, оскільки, наразі електронний кабінет водія, спеціальні мобільні застосунки та чат-боти не підтягують інформацію щодо винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення інспектором з паркування.

4. Розглядаючи питання удосконалення процедури оформлення матеріалів у справах про адміністративні порушення правил паркування транспортних засобів, автор цілком слушно виокремлює три різні шляхи оскарження постанови про порушення правил паркування транспортних засобів: у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) Національної поліції України; у відповідну сільську, селищну, міську раду; в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, проте, на нашу думку, не повному мірою окреслені особливості оскарження постанови саме у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) Національної поліції України.

Висловлені зауваження істотно не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи Даниленка Ігоря Володимировича та носять рекомендаційний характер.

Виконана Даниленком Ігорем Володимировичем дисертація є самостійною завершеною науково-дослідною роботою, в якій отримані нові, науково обґрунтовані результати, що вирішують важливу теоретико-правову проблему юридичної науки, що мають важливе значення для удосконалення адміністративної відповідальності за порушення правил паркування транспортних засобів.

Виходячи з викладеного, можна стверджувати, що дисертація Даниленка Ігоря Володимировича на тему «Адміністративна відповідальність за порушення правил паркування транспортних засобів» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретну наукову задачу, яка має суттєве значення для науки адміністративного права. Дисертація відповідає спеціальності 081 Право, вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових

установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор з урахуванням результатів публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (спеціальність 081 Право).

Офіційний опонент:
перший проректор Одеського
державного університету внутрішніх
кандидат юридичних наук, професор

Сергій БРАТЕЛЬ